

Bài 10

TÍCH CỰC, TỰ GIÁC TRONG HOẠT ĐỘNG TẬP THỂ VÀ TRONG HOẠT ĐỘNG XÃ HỘI

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

Giúp HS :

– Hiểu những biểu hiện tích cực và tự giác trong hoạt động tập thể và trong hoạt động xã hội ; hiểu tác dụng của việc tích cực, tự giác tham gia hoạt động tập thể và hoạt động xã hội.

– Biết lập kế hoạch cân đối giữa nhiệm vụ học tập, tham gia hoạt động tập thể của lớp, của Đội và những hoạt động xã hội khác với công việc giúp đỡ gia đình.

– Biết tự giác, chủ động, tích cực trong học tập, trong hoạt động tập thể và hoạt động xã hội ; có bản khoăn, lo lắng đến công việc của tập thể lớp, của trường và công việc chung của xã hội.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Về nội dung

– *Tích cực, tự giác trong hoạt động tập thể và trong hoạt động xã hội là tự nguyện tham gia các hoạt động của tập thể, hoạt động xã hội vì lợi ích chung, vì mọi người.*

+ Có ý thức đóng góp công sức, suy nghĩ vào những hoạt động chung do tập thể lớp, trường hoặc đoàn thể xã hội tổ chức.

+ Thường xuyên cùng với bạn bè, nhắc nhở bạn bè chống lại những biểu hiện sai trái trong hoạt động tập thể.

+ Ủng hộ những người tốt, việc tốt trong học tập, trong hoạt động tập thể.

+ Có ý chí, có quyết tâm không ngừng vượt khó để nâng cao hiệu quả trong học tập, tranh thủ thời gian tham gia các hoạt động của lớp, của trường, của Đội, Đoàn và các hoạt động ở cộng đồng.

v.v...

Tự nguyện, sẵn sàng nhận những công việc trong các hoạt động do tập thể lớp, Đoàn, Đội tổ chức, phân công. Làm việc với nhiệt tình và có trách nhiệm.

– *Biểu hiện cụ thể của tính tích cực, tự giác trong hoạt động tập thể :*

+ Tham gia ý kiến xây dựng kế hoạch hoạt động tập thể.

+ Tự giác, tự nguyện nhận những công việc được phân công khi bản thân thấy có điều kiện, có khả năng tham gia.

+ Nhắc nhở bạn bè thực hiện những công việc được phân công.

+ *Có quyết tâm, có sáng tạo* thực hiện nhiệm vụ được phân công.

– *Vì sao cần tích cực, tự giác hoạt động xã hội ?*

+ Hoạt động xã hội là các loại hoạt động chính trị – xã hội để nâng cao ý thức trách nhiệm của mọi công dân, thực hiện mục tiêu phát triển kinh tế – xã hội, góp phần xây dựng quan hệ xã hội (như ủng hộ đồng bào bị thiệt hại do lũ lụt, thiên tai gây ra, tham gia chống buôn bán, nghiện hút ma tuý, cờ bạc, bảo vệ môi trường sống...).

+ HS cần tích cực, tự giác tham gia các hoạt động xã hội vì HS là những công dân, là thành viên của cộng đồng. Thực hiện những hoạt động xã hội *vừa là nghĩa vụ, vừa là tình cảm* của chúng ta đối với những người xung quanh.

Mục tiêu chính là từng bước hình thành ở các em ý chí, mong muốn và có hành động thực sự tham gia hoạt động tập thể, hoạt động xã hội, làm chủ bản thân trong học tập.

2. Về phương pháp

– Cần kết hợp phương pháp giải quyết vấn đề với thảo luận nhóm, đóng vai và phương pháp thiết kế để án để tổ chức dạy học bài này.

Kiểm tra, đánh giá sự tự giác, tự nguyện và hiệu quả, chất lượng của hoạt động. Qua hoạt động, tập thể và GV có nhận xét, đánh giá sự tham gia của HS về các mặt ý thức trách nhiệm, tinh thần vượt khó để thực hiện đúng giờ, đầy đủ, thực hiện tốt, sáng tạo, năng động, hợp lí, chu đáo và chất lượng các công việc được phân công.

Để có cơ sở đánh giá kết quả dạy – học bài "Tích cực, tự giác trong hoạt động tập thể và trong hoạt động xã hội", GV và tập thể lớp phải giao nhiệm vụ cụ thể cho từng HS.

– Hình thức kiểm tra, đánh giá.

Nên kết hợp hỏi – đáp với kết quả của hoạt động : ví dụ, học xong tiết lí thuyết, kết hợp với chương trình hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp (hoặc do GV môn học khác tổ chức một hoạt động tập thể hoặc một hoạt động xã hội), qua đó, đánh giá thái độ và hành vi tham gia những hoạt động đó của HS.

3. Tài liệu và phương tiện

– Những sách viết về người tốt, việc tốt.

– Tư liệu về lịch sử của nhà trường, những tấm gương về các thầy giáo, cô giáo và HS cũ của trường đã có nhiều thành tích tham gia các hoạt động xã hội.

– Sưu tầm tranh, ảnh có nội dung hoạt động xã hội của thầy và trò trong phòng truyền thống của trường.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC CHỦ YẾU

*** Hoạt động 1 : Giới thiệu bài**

– Nếu đã giao cho HS chuẩn bị một tình huống cụ thể trước khi giảng bài này thì lấy tình huống thực ấy mà đặt vấn đề cho bài mới.

– Có thể giới thiệu bài đã viết trong SGK.

*** Hoạt động 2 : Khai thác nội dung trong bài học**

– Chia nhóm HS thảo luận các vấn đề cụ thể trong bài "Điều ước của Trương Quế Chi" theo các nội dung cụ thể :

+ Những chi tiết nào chứng tỏ Trương Quế Chi tích cực, tự giác tham gia hoạt động tập thể và hoạt động xã hội ?

+ Những chi tiết nào chứng tỏ rằng Trương Quế Chi tự giác tham gia giúp đỡ cha mẹ, bạn bè xung quanh ?

+ Những chi tiết nào thể hiện tính tích cực, tính tự giác, tính sáng tạo của Trương Quế Chi ?

+ Động cơ nào giúp Trương Quế Chi hành động tích cực, tự giác ?

– Cần nhấn mạnh mơ ước *trở thành con ngoan, trò giỏi* là mục tiêu, nhiệm vụ cụ thể của học sinh THCS ; là sự thể hiện đạo đức, nhân cách, xác định đúng trách nhiệm xã hội của tuổi học trò.

Mơ ước trở thành nhà báo thể hiện Trương Quế Chi sớm xác định *lí tưởng nghề nghiệp của cuộc đời*. Như vậy, giữa mục tiêu trước mắt và lí tưởng sống lâu dài đã được Trương Quế Chi định hướng thống nhất và có quan hệ với nhau, chi phối việc tích cực, tự giác trong việc lựa chọn nội dung học tập và hoạt động.

Khi thảo luận ý này, GV cần liên hệ với thực tế, nhắc nhở các em cần xác định mức độ của mục tiêu phấn đấu rèn luyện từng bước, từng việc cụ thể. Gợi ý để nhóm, tổ, lớp, Chi Đội, Chi Đoàn cần đổi mới sinh hoạt, trao đổi kinh nghiệm rèn luyện, học tập.

*** Hoạt động 3 : Tổng kết lại những nội dung quan trọng của bài**

Tổ chức để HS nhắc lại những nội dung chính, những biểu hiện chủ yếu của tính tích cực, tự giác được thể hiện trong các hoạt động tập thể, hoạt động xã hội, đặc biệt trong hoạt động ở gia đình và hàng xóm láng giềng. Nêu được tác dụng của việc tích cực, tự giác tham gia các hoạt động tập thể và hoạt động xã hội.

*** Hoạt động 4 : Giải các bài tập trong SGK để mở rộng kiến thức**

– Bài tập a có thể để mỗi em trả lời một số tình huống, nếu HS trả lời đúng thì chuyển sang tình huống khác ; nếu HS trả lời chưa đúng thì hỏi cả lớp, HS khác bổ sung ý kiến.

(Chỉ có tình huống : vì trời mưa không đến sinh hoạt Đội, ở nhà chơi không đi cắm trại cùng lớp là những biểu hiện thiếu ý thức tham gia hoạt động tập thể).

– Bài tập b, c và d có thể chia nhóm hoặc thảo luận chung tại lớp.

*** Hoạt động 5 : *Giao nhiệm vụ cho HS về nhà làm***

– Bài tập đ nên để HS về nhà chuẩn bị.

– Ngoài ra, yêu cầu HS chuẩn bị liên hệ với bản thân, với tình hình chung của lớp, nêu hiện tượng tốt để phát huy (có thể nêu tên nếu là điển hình đáng học tập ; còn các biểu hiện không tốt thì không nên nêu tên cụ thể, chỉ nêu lên hiện tượng như : còn ngại khó, chưa tham gia đầy đủ các hoạt động của lớp, còn lẩn tránh những công việc chung...).